

ČEZ

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 27. októbra 2009*

Vo veci C-115/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Landesgericht Linz (Rakúsko) z 5. marca 2008 a doručený Súdnemu dvoru 17. marca 2008, ktorý súvisí s konaním:

Spolková krajina Horné Rakúsko

proti

ČEZ, a. s.,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr K. Lenaerts, J.-C. Bonichot a P. Lindh, sudcovia C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann (spravodajca), P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis a L. Bay Larsen,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. marca 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- spolková krajina Horné Rakúsko, v zastúpení: J. Hintermayr, F. Haunschmidt, G. Minichmayr, P. Burgstaller, G. Tusek a C. Hadeyer, Rechtsanwälte,

- ČEZ, a. s., v zastúpení: W. Moringe, Rechtsanwalt,

- rakúska vláda, v zastúpení: E. Riedl, C. Rauscher a C. Pesendorfer, splnomocnení zástupcovia,

- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,

- francúzska vláda, v zastúpení: A.-L. During, splnomocnená zástupkyňa,

- poľská vláda, v zastúpení: M. Dowgielewicz, M. Nowacki a D. Krawczyk, splnomocnení zástupcovia,

- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: E. Traversa a B. Schima, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 22. apríla 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 10 ES, 12 ES, 28 ES a 43 ES.

- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spolkovou krajinou Horné Rakúsko a ČEZ, a. s., (ďalej len „ČEZ“) z dôvodu imisí alebo možných imisí ionizujúceho žiarenia, ktoré môžu postihovať poľnohospodárske pozemky v Rakúsku vlastnené uvedenou krajinou z dôvodu prevádzkovania jadrovej elektrárne ČEZ v Temelíne na území Českej republiky.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

Zmluva ESAE

- 3 Podľa článku 1 druhého odseku AE:

„Poslaním spoločenstva je prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne v členských štátoch a k rozvoju vzťahov s inými krajinami vytváraním predpokladov potrebných pre urýchlený vznik a rast jadrových priemyslov.“

- 4 Článok 2 AE stanovuje:

„Za účelom plnenia svojho poslania spoločenstvo v súlade s ustanoveniami tejto zmluvy:

...

- b) zavádza jednotné normy bezpečnosti na ochranu zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov, a zabezpečuje ich uplatňovanie;

- c) uľahčuje investovanie a zabezpečuje, najmä podporovaním podnikových podnetov, vytváranie základných zariadení potrebných pre rozvoj jadrovej energie v spoločnosti;

...“

5 Hlava II Zmluvy AE s názvom „Podpora pokroku v oblasti jadrovej energie“ obsahuje najmä kapitolu 3 nazvanú „Ochrana zdravia“, ktorá pozostáva z článkov 30 AE až 39 AE.

6 Článok 30 AE stanovuje:

„V rámci spoločenstva budú stanovené základné normy ochrany zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov voči nebezpečenstvu ionizačného žiarenia

„Základnými normami sa rozumejú:

- a) najvyššie prípustné hodnoty, ktoré zaručujú postačujúcu bezpečnosť,

b) najvyššia prípustná úroveň vystavenia a kontaminácie,

...“

7 Podľa článku 31 AE:

„Základné normy vypracuje Komisia po získaní stanoviska skupiny osobností vymenovaných Vedeckým a technickým výborom z okruhu vedeckých expertov členských štátov, a to najmä expertov na verejné zdravie. ...

Základné normy stanoví po porade s Európskym parlamentom Rada kvalifikovanou väčšinou, na návrh Komisie, ktorá jej postúpi získané stanoviská výborov.“

8 Článok 32 AE stanovuje:

„Na návrh Komisie alebo členského štátu môžu byť základné normy preskúmané alebo doplnené v súlade s postupom uvedeným v článku 31.

Komisia preskúma každý návrh, ktorý jej predloží členský štát.“

9 Článok 33 AE stanovuje:

„Každý členský štát vydá vhodné ustanovenia, či už zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami, za účelom dodržania stanovených základných noriem...

Komisia vydá vhodné odporúčania pre zosúladenie ustanovení platných v tejto oblasti na území členských štátov.

Za týmto účelom členské štáty oznámia Komisii takéto ustanovenia účinné v deň nadobudnutia platnosti tejto zmluvy a všetky následné návrhy ustanovení rovnakej povahy.

...“

10 Článok 35 AE znie takto:

„Každý členský štát vybuduje zariadenia potrebné na uskutočňovanie nepretržitého sledovania úrovne rádioaktívnej kontaminácie vzduchu, vody a pôdy a zabezpečenie dodržiavania základných noriem.

Komisii patrí právo vstupu do takýchto zariadení; môže overovať ich prevádzku a účinnosť.“

11 Podľa článku 36 AE:

„Poverené orgány budú Komisii periodicky oznamovať informácie o kontrolách podľa článku 35 tak, aby bola informovaná o úrovni rádioaktivity, ktorej je vystavená verejnosť.“

12 Článok 37 AE stanovuje:

„Každý členský štát bude predkladať Komisii také všeobecné údaje týkajúce sa plánov zneškodňovania rádioaktívnych odpadov v akejkoľvek forme, aby bolo možné určiť, či plnenie týchto plánov môže spôsobiť rádioaktívnu kontamináciu vody, pôdy alebo ovzdušia iného členského štátu.“

Komisia predloží svoje stanovisko do šiestich mesiacov po porade so skupinou expertov podľa článku 31.“

13 Článok 38 AE stanovuje:

„Komisia adresuje členským štátom odporúčania týkajúce sa úrovne rádioaktívnej kontaminácie vzduchu, vody a pôdy.“

V nutných prípadoch Komisia vydá smernicu, ktorou bude od dotknutého členského štátu žiadať, aby v lehote ňou stanovenej prijal všetky potrebné opatrenia pre zabránenie porušovania základných noriem a zabezpečenia dodržiavania právnych predpisov.

Ak príslušný štát nedosiahne v stanovenej lehote súlad so smernicou Komisie, môže Komisia alebo ktorýkoľvek dotknutý členský štát bezodkladne pri nepoužití článkov 141 a 142 predložiť záležitosť Súdnemu dvoru.“

14 Článok 192 AE znie takto:

„Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z opatrení prijatých orgánmi Spoločenstva. Členské štáty uľahčia dosiahnutie úloh Spoločenstva.

Členské štáty neprijímú žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy.“

Dohovor o jadrovej bezpečnosti

15 Pristúpenie Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti prijatému 17. júna 1994 bolo schválené rozhodnutím Komisie 1999/819/Euratom zo 16. novembra 1999 (Ú. v. ES L 318, s. 20; Mim. vyd. 11/032, s. 181). Zmluvnými stranami tohto dohovoru sú tiež všetky členské štáty.

- 16 Tretí odsek deklarácie pripojenej k uvedenému rozhodnutiu, zmenenému a doplnenému rozhodnutím Komisie 2004/491/Euratom z 29. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 172, s. 7) stanovuje, že „Spoločenstvo má právomoci, ktoré zdieľa spoločne s... členskými štátmi, v oblastiach ustanovených v článku 7 a v článkoch 14 až 19 Dohovoru, ako to ustanovuje Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu v článku 2, bod b a príslušné články hlavy II, kapitoly 3 pod názvom ‚Zdravie a bezpečnosť‘“.
- 17 Podľa svojho článku 1 bodu ii) má Dohovor o jadrovej bezpečnosti za cieľ najmä „ustanoviť a udržať účinnú ochranu v jadrových zariadeniach proti potenciálnemu radiačnému riziku s cieľom chrániť jednotlivcov, spoločnosť a životné prostredie pred škodlivými účinkami ionizujúceho žiarenia z týchto zariadení“.
- 18 Článok 7 Dohovoru o jadrovej bezpečnosti stanovuje:

„1. Každá zo zmluvných strán vytvára a udržiava legislatívu a štruktúru dozoru riadenia bezpečnosti jadrových zariadení.

2. Legislatíva a štruktúra dozoru musia zabezpečovať:

- i) vytvorenie aplikovateľných požiadaviek a predpisov národnej bezpečnosti;
- ii) systém udeľovania licencií vzťahujúcich sa na jadrové zariadenia a na zákaz prevádzky jadrového zariadenia bez licencie;

- iii) systém dozorných inšpekcií a hodnotenia jadrových zariadení na zabezpečenie dodržiavania príslušných predpisov a podmienok licencií;

- iv) uplatňovanie príslušných predpisov a podmienok licencií vrátane ich pozastavenia, modifikácie alebo zrušenia.“

19 Článok 8 ods. 1 toho istého dohovoru stanovuje:

„Každá zo zmluvných strán vytvára alebo určuje dozorný orgán poverený uplatňovaním legislatívy a štruktúry dozoru uvedenej v článku 7, vybavený primeranou právomocou, kompetenciou a finančnými a ľudskými zdrojmi na plnenie pridelených úloh.“

20 Článok 14 uvedeného dohovoru nazvaný „Vyhodnocovanie a overovanie bezpečnosti“ znie:

„Každá zo zmluvných strán vykonáva príslušné kroky na zabezpečenie toho, aby sa:

- i) pred výstavbou a uvedením jadrového zariadenia do prevádzky a počas celého obdobia jeho životnosti vykonávalo komplexné a systematické vyhodnocovanie bezpečnosti. Vyhodnotenia musia byť dobre zdokumentované, z hľadiska prevádzkových skúseností a nových významných informácií o stave bezpečnosti následne aktualizované a preskúmané pod dohľadom dozorného orgánu;

- ii) vykonávalo overovanie pomocou analýzy, dohľadu, testovania a inšpekcií s cieľom zabezpečiť, aby fyzický stav a prevádzka jadrového zariadenia boli ustavične v súlade s jeho projektom, platnými vnútroštátnymi požiadavkami bezpečnosti a prevádzkovými limitmi a podmienkami.“

21 Článok 15 Dohovoru o jadrovej bezpečnosti nazvaný „Radičná ochrana“ stanovuje:

„Každá zo zmluvných strán vykonáva príslušné kroky na zabezpečenie toho, aby vystavenie pracovníkov a verejnosti ionizujúcemu žiareniu zapríčineného jadrovým zariadením bolo pri všetkých prevádzkových stavoch udržiavané na najnižšej racionálne dosiahnuteľnej úrovni a aby žiaden jednotlivec nebol vystavený pôsobeniu ionizujúceho žiarenia z jadrového zariadenia, ktoré prekračuje základné limity ožiarenia.“

22 Články 16 až 19 uvedeného dohovoru nazvané „Protihavarijnú opatrenia“, „Výber lokality“, „Projekt a výstavba“ a „Prevádzka“ stanovujú rôzne povinnosti týkajúce sa týchto otázok.

Smernica 96/29/Euratom

23 Smernica Rady č. 96/29/EURATOM z 13. mája 1996, ktorá stanovuje základné bezpečnostné normy ochrany zdravia pracovníkov a obyvateľstva pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia (Ú. v. ES L 159, s. 1; Mim. vyd. 05/002, s. 291) bola prijatá na základe článkov 31 AE a 32 AE.

24 Podľa článku 2 ods. 1 uvedenej smernice:

„Táto smernica sa vzťahuje na všetky činnosti, ktoré obsahujú riziko vyplývajúce z ionizujúceho žiarenia z umelého žiariča alebo z prírodného zdroja žiarenia v prípadoch, kde prírodné rádionuklidy sú alebo boli spracovávané vzhľadom na svoje rádioaktívne, štiepne alebo množivé vlastnosti, a to:

- a) výroba, spracovanie, manipulácia, použitie, držba, skladovanie, doprava, dovoz do a vývoz zo spoločenstva a uloženie rádioaktívnych látok;

- b) prevádzka ľubovoľného elektrického zariadenia emitujúceho ionizujúce žiarenie a obsahujúceho zložky pracujúce pri rozdiel napätia viac ako 5 kV;

- c) ľubovoľná iná činnosť stanovená členským štátom.“

25 Článok 4 tejto smernice nazvaný „Povoľovanie“ stanovuje vo svojom odseku 1 písm. c):

„Okrem prípadov stanovených v tomto článku, každý členský štát musí vyžadovať predchádzajúce povolenie pre nasledovné činnosti:

a) prevádzka a vyradovanie ľubovoľného zariadenia jadrového palivového cyklu...“

26 Článok 6 ods. 3 smernice 96/29 stanovuje:

„Okrem toho musí každý členský štát zabezpečiť, aby:

a) sa v kontexte optimalizácie udržiavali všetky ožiarenia na najnižšej rozumne dosiahnuteľnej úrovni pri zohľadnení hospodárskych a sociálnych faktorov;

b) bez toho, aby bol dotknutý článok 12, súčet dávok v dôsledku všetkých relevantných činností nepresiahol limit dávok stanovený v tejto hlave pre pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, učňov, študentov a jednotlivcov obyvateľstva.“

27 Článok 13 uvedenej smernice stanovuje limity dávok pre jednotlivcov obyvateľstva.

28 HLAVA VIII tejto smernice nazvaná „Vykonávanie radiačnej ochrany obyvateľstva za normálnych okolností“ obsahuje článok 43 nazvaný „Základné princípy“, ktorý stanovuje:

„Každý členský štát vytvorí podmienky potrebné na zabezpečenie najlepšej možnej ochrany obyvateľstva na základe zásad stanovených v článku 6 a na uplatňovanie základných zásad upravujúcich funkčnú ochranu obyvateľstva.“

29 Článok 44 smernice 96/29 nazvaný „Podmienky povoľovania činností obnášajúcich riziko pre obyvateľstvo v dôsledku ionizujúceho žiarenia“ stanovuje:

„Funkčná ochrana obyvateľstva za normálnych okolností v dôsledku činností podliehajúcich predchádzajúcemu povoleniu znamená všetky opatrenia a prieskumy na zistenie a odstránenie faktorov, ktoré počas prevádzky obnášajúcej ožiarenie ionizujúcim žiarením pravdepodobne vytvoria pre obyvateľstvo riziko ožiarenia, ktoré sa nesmie podceňovať z hľadiska radiačnej ochrany. Takáto ochrana musí obsahovať nasledovné úlohy:

- a) preskúmanie a schválenie plánov zariadení obnášajúcich riziko ožiarenia a navrhovaného umiestnenia takýchto zariadení na príslušnom území z hľadiska radiačnej ochrany;
- b) súhlas na prevádzku takýchto nových zariadení, ktoré podliehajú zabezpečeniu primeranej ochrany pred každým ožiarením alebo rádioaktívnym zamorením, ktoré pravdepodobne presiahne jeho obvod, pri zohľadnení, ak treba, demografických, meteorologických, geologických, hydrologických a ekologických podmienok;

c) preskúmanie a schválenie plánov vypúšťania rádioaktívnych látok.

Tieto úlohy sa musia vykonávať v súlade s predpismi stanovenými príslušnými orgánmi na základe rozsahu obsiahnutého rizika ožiarenia.“

30 Článok 45 uvedenej smernice nazvaný „Odhad dávok obyvateľstva“ znie takto:

„Príslušné orgány musia:

- a) zabezpečiť, aby boli odhady dávok z činností uvedených v článku 44 pre obyvateľstvo ako celok a pre referenčné skupiny obyvateľstva čo najrealistickejšie na všetkých miestach, kde sa takéto skupiny môžu nachádzať;

- b) rozhodnúť o frekvencii vyhodnocovania dávok a prijímať všetky potrebné opatrenia na určenie referenčných skupín obyvateľstva pri zohľadnení účinných ciest prenosu rádioaktívnych materiálov;

c) zabezpečiť, aby odhady dávok obyvateľstva pri zohľadnení rádiologických rizík obsahovali:

— vyhodnotenie dávok v dôsledku vonkajšieho žiarenia a v prípade potreby s uvedením kvality predmetného žiarenia,

— vyhodnotenie príjmu rádionuklidov s uvedením charakteru rádionuklidov a v prípade potreby ich fyzického a chemického stavu a určenie aktivity a koncentrácií týchto rádionuklidov;

— vyhodnotenie dávok, ktoré pravdepodobne referenčné skupiny obyvateľstva prijímú, a stanovenie charakteristík týchto skupín;

d) vyžadovať vedenie záznamov týkajúcich sa meraní vonkajšieho ožiarovania, odhady príjmov rádionuklidov a rádioaktívneho zamorenia, ako aj výsledky vyhodnotenia dávok prijatých referenčnými skupinami a obyvateľstvom.“

31 Článok 46 tejto smernice nazvaný „Inšpekcie“ stanovuje:

„Pokiaľ ide o ochranu zdravia obyvateľstva, každý členský štát musí vytvoriť inšpekčný systém s cieľom presadzovať ustanovenia zavedené v súlade s touto smernicou a zaviesť dozor v oblasti radiačnej ochrany.“

32 Článok 47 smernice 96/29 nazvaný „Zodpovednosti podnikov“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„Každý členský štát musí vyžadovať od podniku zodpovedného za činnosti uvedené v článku 2, aby ich vykonával v súlade so zásadami ochrany zdravia obyvateľstva v oblasti radiačnej ochrany, najmä aby splnil v rámci svojich zariadení nasledovné úlohy:

- a) dosiahnutie a udržiavanie optimálnej úrovne ochrany životného prostredia a obyvateľstva;

- b) overovanie účinnosti technických zariadení na ochranu životného prostredia a obyvateľstva;

c) zavádzanie zariadení a predpisov na meranie do prevádzky a vyhodnocovanie ožiarenia a prípadne rádioaktívneho zamorenia životného prostredia a obyvateľstva z hľadiska dozoru radiačnej ochrany;

d) pravidelné kalibrovanie meracích prístrojov a pravidelné overovanie toho, či sú prevádzkyschopné a správne použité.“

33 Články 48 až 53 uvedenej smernice, ktoré sa nachádzajú v Hlave IX tejto smernice, sa týkajú zásahov v prípadoch rádiologickej havárie.

34 Článok 54 tejto smernice stanovuje:

„Smernica stanovuje základné bezpečnostné normy ochrany zdravia pracovníkov a obyvateľstva pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia s cieľom ich jednotného vykonávania členskými štátmi. Ak členský štát chce prijať limity dávok, ktoré sú prísnejšie ako limity dávok stanovené v tejto smernici, musí informovať Komisiu a členské štáty.“

35 Je pravda, že Rakúska republika v tejto súvislosti neinformovala ani Komisiu, ani ostatné členské štáty.

Vnútroštátna právna úprava

- 36 § 364 ods. 2 rakúskeho všeobecného občianskeho zákonníka (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, ďalej len „ABGB“) stanovuje:

„Vlastník nehnuteľnosti môže susedovi zakázať účinky, ktoré z jeho pozemku vyvolávajú odpadové vody, dym, plyn, teplo, zápach, hluk, vibrácie a iné obdobné škodliviny, pokiaľ presahujú obvyklú úroveň vo vzťahu k miestnym podmienkam, a výrazne ovplyvňujú bežné užívanie nehnuteľnosti. Priame prírody sú v každom prípade nezákonné, pokiaľ na ne nie je osobitné oprávnenie.“

- 37 § 364a ABGB stanovuje:

„Ak sú však ťažkosti presahujúce túto úroveň spôsobené banickými zariadeniami alebo zariadeniami, ktoré boli na susednom pozemku povolené správnym orgánom, vlastník sa môže na súde domáhať len náhrady utrpanej škody, hoci táto škoda vyplýva z okolností, ktoré neboli zohľadnené v konaní o udelenie správneho povolenia.“

Spor vo veci samej a jej kontext

- 38 Spolková krajina Horné Rakúsko je vlastníkom viacerých pozemkov určených na poľnohospodárske účely a na agronomickú experimentáciu, na ktorých je umiestnená poľnohospodárska škola. Tieto pozemky sa nachádzajú približne 60 km od jadrovej elektrárne Temelín, ktorá sa nachádza na českom území 50 km od rakúskej hranice.

- 39 Túto elektrárň prevádzkuje český podnik poskytujúci energiu ČEZ, akciová spoločnosť podľa českého práva, ktorej väčšinovým vlastníkom je český štát.
- 40 Výstavbu a prevádzku jadrovej elektrárne Temelín povolili české úrady v roku 1985 a elektrárň bola skúšobne uvedená do prevádzky 9. októbra 2000.
- 41 Roku 2001 podali spolková krajina Horné Rakúsko a ďalší súkromní vlastníci na Landesgericht Linz žaloby založené na § 364 ods. 2 ABGB, aby bolo uložené ČEZ zdržať sa imisií alebo možných imisií ionizujúceho žiarenia, ktoré môže spôsobovať uvedená elektrárň.
- 42 Podľa spolkovej krajiny Horné Rakúsko ionizujúce žiarenie vyvolané bežným fungovaním elektrárne Temelín, alebo v každom prípade riziká kontaminácie v prípade prevádzkovania elektrárne a, *a fortiori*, v prípade jej nesprávneho fungovania trvalo spôsobujú ujmu na bežnom užívaní pozemkov, ktoré jej patria. Podmienky žaloby na zdržanie sa imisií, podľa okolností preventívnej, sú preto splnené.
- 43 Uvedená elektrárň bola okrem iného predmetom rokovaní medzi Rakúskou republikou a Českou republikou. Protokol týkajúci sa týchto rokovaní bol podpísaný v Melku (Rakúsko) 12. decembra 2000. Dňa 29. novembra 2001 tieto dva štáty prijali dokument známy ako „Záver melkského procesu a následné kroky“, na ktorý odkazuje najmä spoločná deklarácia Českej republiky a Rakúskej republiky týkajúca sa dvojstrannej dohody o jadrovej elektrárni Temelín, ktorá je pripojená k záverečnému aktu Zmluvy o pristúpení desiatich nových členských štátov k Európskej únii, medzi

iným aj Českej republiky, podpísanému 16. apríla 2003 v Aténach (Ú. v. EÚ L 236, s. 17), v ktorom obidva štáty vyhlásili, že splnia sériu dvojstranných záväzkov v rámci uvedených záverov.

44 Jadrová elektráreň Temelín funguje na plný výkon od roku 2003.

45 Ako vyplýva z oznámenia Komisie Rade a Európskemu parlamentu týkajúceho sa jadrovej bezpečnosti v rámci Európskej únie zo 6. novembra 2002 [KOM(2002) 605 v konečnom znení], v rámci rokovaní, ktoré viedli k pristúpeniu desiatich nových členských štátov v roku 2004, otázkam týkajúcich sa bezpečnosti jadrových elektrární nachádzajúcich sa v kandidátskych štátoch sa venovala osobitná pozornosť po prijatí rezolúcií Rady Európskej únie z Kolína z 3. a 4. júna 1999, ktorými bola Komisia vyzvaná, aby dohliadala na uplatňovanie vysokej úrovne bezpečnosti v strednej a východnej Európe. Takto vykonané vyhodnotenie viedlo buď k odstaveniu jadrových reaktorov, alebo k odporúčaniam týkajúcich sa ich vylepšenia tak, aby sa dosiahla úroveň bezpečnosti porovnateľná s úrovňou existujúcou v Európskej únii, pokiaľ ide o porovnateľné reaktory, pričom účinné vykonanie týchto odporúčaní Komisia a Rada monitorovali [pozri najmä bod 4 úvodu uvedeného oznámenia a jeho bod 1.1 písm. b a bod 3.2].

46 Súčasne s melkským procesom, v ktorom Komisia na to, aby uľahčila dialóg medzi rakúskymi a českými orgánmi, zohrávala aktívnu úlohu, bola bezpečnosť jadrovej elektrárne Temelín, rovnako ako aj bezpečnosť ostatných jadrových zariadení kandidátskych krajín, vyhodnotená Komisiou a Radou a výsledky týchto vyhodnotení ukázali, že jadrová bezpečnosť tejto elektrárne bola po vykonaní navrhnutých odporúčaní vyhovujúca [pozri bod 1.1 písm. b) uvedeného oznámenia].

- 47 Okrem toho a ako vyplýva z bodu 5.3.2 oznámenia Komisie o zhrnutí činností vykonaných v rokoch 2004 a 2005 pri implementácii hlavy II kapitol 3 až 10 Zmluvy o Euratome [KOM(2006) 395 v konečnom znení], boli po pristúpení Českej republiky k Európskej únii vykonané v Temelíne v rokoch 2004 a 2005 overenia na základe článku 35 AE.
- 48 Komisia bola tiež vyzvaná, aby vydala stanovisko z 24. novembra 2005 k plánu likvidácie rádioaktívneho odpadu pochádzajúceho z úprav v lokalite jadrovej elektrárne Temelín v Českej republike v súlade s článkom 37 Zmluvy o Euratome (Ú. v. EÚ C 293, s. 40). V uvedenom stanovisku dospela Komisia najmä k záveru, že „implementácia plánu likvidácie rádioaktívneho odpadu v akejkoľvek forme, pochádzajúceho z úprav v lokalite jadrovej elektrárne Temelín..., by pri bežnej prevádzke i v prípade nehody, ktorej druh a rozsah sa uvádza vo všeobecných podmienkach, nevedla k rádioaktívnemu znečisteniu, ktoré by z hľadiska zdravia a zamorenia vody, pôdy a vzdušného priestoru iného členského štátu bolo významné“.
- 49 Dňa 3. novembra 2006 boli oba reaktory elektrárne v Temelíne skontrolované a bola vydaná konečná deklarácia o ich súlade s platnou právnou úpravou.

Prejudiciálne otázky

- 50 Landesgericht Linz uvádza, že podľa skoršej judikatúry sa § 364a ABGB, podľa ktorého nemožno podať žaloby na zdržanie sa imisií zariadeniami, ktoré majú správne povolenie, uplatňuje aj na zariadenia povolené zahraničnými orgánmi, keď sa ukázalo, že príslušná imisia bola povolená medzinárodným právom, a že podmienky povolenia uplatňované v štáte pôvodu boli v zásade rovnaké ako podmienky, ktoré platili v Rakúsku.

51 Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) v rozsudku zo 4. apríla 2006 rozhodol, že uvedený § 364a sa vzťahuje len na povolenia vydané rakúskymi orgánmi. Toto ustanovenie bolo založené výlučne na posúdení rôznych vnútroštátnych záujmov a neexistoval dôvod, prečo by rakúsky zákonodarca mal uložiť obmedzenia vlastníckeho práva k poškodeným pozemkom nachádzajúcim sa v Rakúsku výlučne v záujme cudzieho národného hospodárstva a zahraničného verejného záujmu.

52 Podľa Landesgericht Linz by mohol byť výklad Oberster Gerichtshof v rozpore s právom Spoločenstva, lebo rozdielne zaobchádza so zariadeniami, ktorým udelili povolenie rakúske orgány, a zariadeniami, ktorým udelili povolenie orgány iného členského štátu.

53 Keďže ani Zmluva ES a Zmluva ESAE, ani sekundárne právo, ktoré z nich vychádza, neobsahuje žiadne osobitné ustanovenia o udeľovaní povolení jadrovým elektrárniam a o ich uznávaní v iných členských štátoch než v členských štátoch, v ktorých boli vydané, vnútroštátny súd sa pýta, či uvedené rozdielne zaobchádzanie porušuje články 10 ES, 12 ES, 28 ES alebo 43 ES.

54 Za týchto okolností Landesgericht Linz rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. a) Ide o opatrenie s rovnakým účinkom v zmysle článku 28 ES, ak je podniku, ktorý v členskom štáte prevádzkuje elektráreň v súlade s právnym poriadkom tohto štátu a príslušnými predpismi práva Spoločenstva, a tak vyrába elektrinu, ktorú

dodáva do rôznych členských štátov, rozsudkom, ktorým sa vyhovie žalobe na zdržanie sa možných imisií tejto elektrárne, vydaným súdom susedného členského štátu — vykonateľným podľa [nariadenia Rady ES č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42)] — uložená povinnosť, aby zariadenie zodpovedajúco prispôobil technickým normám iného štátu, alebo — pokiaľ by opatrenia na prispôbenie neboli možné z dôvodu komplexnosti celého zariadenia — prevádzku tohto zariadenia úplne zastavil, a tento súd nesmie z dôvodu výkladu vnútroštátnych právnych predpisov, ktorý podal najvyšší súd tejto krajiny, zohľadniť povolenie na prevádzku elektrárne platné v členskom štáte, kde sa nachádza, hoci tuzemské povolenie zariadenia by v rámci zodpovedajúcej žaloby na zdržanie sa imisií zohľadnil, v dôsledku čoho by proti v tuzemsku povolenej prevádzke zariadenia nevydal rozsudok, ktorým by vyhovel tejto žalobe?

- b) Majú sa odôvodnenia, ktoré sú zakotvené v Zmluve ES, vykladať v tom zmysle, že rozlišovanie medzi tuzemskými a zahraničnými povoleniami zariadení uskutočnené podľa práva členského štátu so zreteľom na úvahu, že má byť chránené iba tuzemské, ale nie zahraničné národné hospodárstvo, je vždy neprípustné, keďže ide o čisto hospodársky dôvod, ktorý nie je v rámci základných slobôd uznaný za hodný ochrany?
- c) Majú sa odôvodnenia, ktoré sú zakotvené v Zmluve ES, a im zodpovedajúca zásada proporcionality vykladať v tom zmysle, že paušálne rozlišovanie medzi tuzemskými a zahraničnými povoleniami zariadení uskutočnené podľa práva členského štátu je vždy neprípustné, keďže prevádzku zariadenia, ktoré bolo povolené v členskom štáte, kde sa nachádza, musí vnútroštátny súd iného členského štátu posúdiť v jednotlivom prípade podľa jej skutočného nebezpečenstva pre verejný poriadok, bezpečnosť alebo zdravie, alebo iné uznávané dôvody naliehavého všeobecného záujmu?

- d) Musia súdy členského štátu so zreteľom na zásadu proporcionality, ktorú treba skúmať v rámci odôvodnení, pristupovať k povoleniu na prevádzku zariadenia v členskom štáte, kde sa nachádza, vždy tak, ako k tuzemskému povoleniu zariadenia, ak povolenie zariadenia v členskom štáte, kde sa zariadenie nachádza, je právne v podstate rovnocenné tuzemskému povoleniu zariadenia?
- e) Je pri posúdení vyššie uvedených otázok relevantná skutočnosť, že pri zariadení povolenom v členskom štáte, kde sa nachádza, ide o jadrovú elektrárňu, ak v inom členskom štáte, v ktorom sa prejednáva žaloba na zdržanie sa obávaných imisií z jadrovej elektrárne, nemožno zariadenia tohto typu *per se* prevádzkovať, hoci sa v ňom prevádzkujú iné jadrové zariadenia?
- f) Sú súdy členského štátu, ktoré rozhodujú o príslušnej žalobe na zdržanie sa imisií, v prípade, že výklad vnútroštátneho práva uvedený v prvej otázke písm. a) porušuje článok 28 ES, povinné vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Spoločenstva v tom zmysle, že pod slovné spojenie 'úradne povolené zariadenie' možno zahrnúť tak tuzemské, ako aj zahraničné povolenia na prevádzku zariadení, ktoré vydali úrady v iných členských štátoch EÚ?
2. a) Je so zákazom obmedzenia slobody usadiť sa štátnych príslušníkov jedného členského štátu na území iného členského štátu v článku 43 ES zlučiteľné, že podnik, ktorý v členskom štáte prevádzkuje elektrárňu v súlade s právnym poriadkom tohto štátu a príslušnými predpismi práva Spoločenstva, je rozsudkom, ktorým sa vyhovie žalobe na zdržanie sa možných imisií tejto elektrárne, vydaným súdom susedného členského štátu — vykonateľným podľa [nariadenia č. 44/2001] — uložená povinnosť, aby zariadenie zodpovedajúco

prispôobil technickým normám iného štátu, alebo — pokiaľ by opatrenia na prispôobenie neboli možné z dôvodu komplexnosti celého zariadenia — prevádzku tohto zariadenia úplne zastavil, a tento súd nesmie z dôvodu výkladu vnútroštátnych právnych predpisov, ktorý podal najvyšší súd tejto krajiny, zohľadniť povolenie na prevádzku elektrárne platné v členskom štáte, kde sa nachádza, hoci tuzemské povolenie zariadenia by v rámci zodpovedajúcej žaloby na zdržanie sa imisií zohľadnil, v dôsledku čoho by proti v tuzemsku povolenej prevádzke zariadenia nevydal rozsudok, ktorým by vyhovel tejto žalobe?

- b) Majú sa odôvodnenia obmedzenia slobody usadiť sa vykladať v tom zmysle, že rozlišovanie medzi tuzemskými a zahraničnými povoleniami na prevádzku uskutočnené podľa práva členského štátu so zreteľom na úvahu, že má byť chránené iba tuzemské, ale nie zahraničné národné hospodárstvo, je vždy neprípustné, keďže ide o čisto hospodársky dôvod, ktorý nie je v rámci základných slobôd uznaný za hodný ochrany?
- c) Majú sa odôvodnenia obmedzenia slobody usadiť sa, ktoré sú zakotvené v Zmluve ES, a osobitne zásada proporcionality vykladať v tom zmysle, že paušálne rozlišovanie medzi tuzemskými a zahraničnými povoleniami zariadení uskutočnené podľa práva členského štátu je neprípustné, keďže prevádzku zariadenia, ktoré bolo povolené v členskom štáte, kde sa nachádza, musí vnútroštátny súd iného členského štátu posúdiť v jednotlivom prípade podľa jej skutočného nebezpečenstva pre verejný poriadok, bezpečnosť alebo zdravie, alebo iné uznávané dôvody naliehavého všeobecného záujmu?
- d) Musia súdy členského štátu so zreteľom na zásadu proporcionality, ktorú treba skúmať v rámci odôvodnenia zásahov do slobody usadiť sa, pristupovať

k povoleniu na prevádzku zariadenia v členskom štáte, kde sa nachádza, vždy tak, ako k tuzemskému povoleniu zariadenia, ak povolenie zariadenia v členskom štáte, kde sa zariadenie nachádza, je právne v podstate rovnocenné tuzemskému povoleniu zariadenia?

- e) Je pri posúdení vyššie uvedených otázok aj v rámci slobody usadiť sa relevantná skutočnosť, že pri zariadení povolenom v členskom štáte, kde sa nachádza, ide o jadrovú elektrárňu, ak v inom členskom štáte, v ktorom sa prejednáva žaloba na zdržanie sa imisií proti tejto jadrovej elektrárni, nemožno zariadenia tohto typu *per se* prevádzkovať, hoci sa v ňom prevádzkujú iné jadrové zariadenia?
- f) Sú sudy členského štátu, ktoré prejednávajú zodpovedajúcu žalobu na zdržanie sa imisií, v prípade, že výklad vnútroštátneho práva uvedený v druhej otázke písm. a) porušuje článok 43 ES, povinné vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Spoločenstva v tom zmysle, že pod slovné spojenie ‚úradne povolené zariadenie‘ možno zahrnúť tak tuzemské, ako aj zahraničné povolenia na prevádzku zariadení, ktoré vydali úrady v iných členských štátoch EÚ?
3. a) Ide o nepriamu diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ktorá je zakázaná podľa článku 12 ES, ak sudy členského štátu zohľadnia povolenie na prevádzku zariadení, ktoré vydali tuzemské úrady, v rámci súkromnej žaloby na zdržanie sa imisií, ktorá smeruje proti týmto zariadeniam, čo má za následok, že nároky na zdržanie sa alebo prispôbenie prevádzky zariadení [technickým normám štátu príslušného súdu] sú vylúčené, hoci tieto sudy v rámci takej žaloby nezohľadnia povolenie zariadení v iných členských štátoch, ktoré vydali úrady týchto členských štátov?

- b) Patří také diskriminácia do oblasti pôsobnosti Zmluvy, keďže sa dotýka právnych podmienok usadenia sa podnikov, ktoré prevádzkujú zodpovedajúce zariadenia, v inom členskom štáte EÚ, ako aj právnych podmienok, v ktorých také podniky vyrábajú elektrinu ako tovar a dodávajú ju do iných členských štátov EÚ, a tým vykazuje prinajmenšom nepriamu spojitosť s uskutočňovaním základných slobôd?
- c) Treba takú diskrimináciu odôvodniť vecnými dôvodmi, pokiaľ príslušné súdy členského štátu nevykonajú posúdenie jednotlivého prípadu so zreteľom na skutkový stav, ktorý bol základom pre povolenie zariadení v členskom štáte, kde sa nachádzajú? Nezodpovedalo by zohľadnenie zahraničného povolenia v členskom štáte, kde sa zariadenie nachádza, súdmi iného členského štátu zásade proporcionality prinajmenšom za predpokladu, že toto povolenie je v právnom ohľade v podstate rovnocenné tuzemskému povoleniu zariadenia?
- d) Sú súdy členského štátu, ktoré prejednávajú zodpovedajúcu žalobu na zdržanie sa imisií, v prípade, že výklad vnútroštátneho práva uvedený v tretej otázke písm. a) porušuje článok 12 ES, povinné vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Spoločenstva v tom zmysle, že pod slovné spojenie ‚úradne povolené zariadenie‘ možno zahrnúť tak tuzemské, ako aj zahraničné povolenia na prevádzku zariadení, ktoré vydali úrady v iných členských štátoch EÚ?
4. a) Platí zásada lojálnej spolupráce v oblasti pôsobnosti práva Spoločenstva zakotvená v článku 10 ES aj vo vzájomných vzťahoch medzi členskými štátmi?

- b) Dá sa z tejto zásady lojálnej spolupráce vyvodiť, že členské štáty nesmú navzájom sťažovať alebo dokonca mariť činnosť svojich orgánov verejnej moci a platí to osobitne pre ich príslušné rozhodnutia o plánovaní, výstavbe a prevádzke jadrových zariadení na ich území?
- c) Sú súdy členského štátu, ktoré prejednávajú zodpovedajúcu žalobu na zdržanie sa imisií, v prípade, že výklad vnútroštátneho práva uvedený vo štvrtej otázke písm. a) porušuje článok 10 ES, povinné vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Spoločenstva v tom zmysle, že pod slovné spojenie ‚úradne povolené zariadenie‘ možno zahrnúť tak tuzemské, ako aj zahraničné povolenia na prevádzku zariadení, ktoré vydali úrady v iných členských štátoch EÚ?“

Úvodné poznámky

55 Podľa rakúskej vlády poskytol vnútroštátny súd nesprávny obraz o § 364a ABGB. Judikatúra uvádza, že tento článok sa nevzťahuje na povolenia vydané v Rakúsku, ak boli prijaté v konaní, v ktorom sused nemal postavenie účastníka konania, alebo v prípade vážneho ohrozenia alebo rizika ohrozenia života alebo zdravia. Rozdielne zaobchádzanie opísané vnútroštátnym súdom sa teda nepreukázalo.

56 Spolková krajina Horné Rakúsko tvrdí, že v rozpore s tým, čo vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, pojem „úradne povolené zariadenie“ uvedený v § 364a ABGB je možné tiež uplatniť na povolenia vydané orgánmi iných členských štátov. To platí v prípade, keď sú imisie povolené medzinárodným právom, podmienky stanovené v štáte usadenia sú rovnaké ako podmienky stanovené v štáte príslušného súdu

a vlastníkem ohroženého majetku mal možnosť zúčastniť sa konania v postavení účastníka konania. V predmetnej veci platí, že jadrovú elektrárňu nemožno podľa rakúskeho práva povoliť, povolenie udelené ČEZ nie je v súlade ani s technickými normami, ani s procesnými požiadavkami, ktoré v súčasnosti platia, a že spolková krajina Horné Rakúsko nebola účastníkom konania o udelení príslušného povolenia.

- 57 V tejto súvislosti však treba pripomenúť, že Súdny dvor nie je príslušný vykladať vnútroštátne právo, pretože takýto výklad patrí výlučne do právomoci vnútroštátnych súdov. Súdny dvor, na ktorý sa vnútroštátny súd obrátil s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, sa musí pridržať výkladu vnútroštátneho práva, ktorý mu bol predložený uvedeným súdom (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 2. októbra 2008, Heinrich Bauer Verlag, C-360/06, Zb. s. I-7333, bod 15 a citovanú judikatúru).

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

- 58 Zo samotného znenia prejudiciálnych otázok vyplýva, že vnútroštátny súd pri ich formulovaní vychádza z predpokladu, že rozhodnutie, ktoré by mohol vydať, aby uložil ČEZ prispôbiť jadrovú elektrárňu Temelín, prípadne ukončiť prevádzku tejto elektrárne v prípade, že nebude možné vykonať požadované prispôbenia, má vo všetkých členských štátoch právnu silu, ktorá prináleží rozhodnutiam vydaným podľa ustanovení nariadenia č. 44/2001.

59 Česká vláda vo svojich pripomienkach uvádza dve výhrady, pokiaľ ide o takéto predpoklad.

60 Po prvé spochybňuje samotné uplatnenie ustanovení nariadenia č. 44/2001, pokiaľ ide o takto zamýšľané rozhodnutie. Článok 66 ods. 1 uvedeného nariadenia v zásade vylučuje takéto uplatnenie na konania, ktoré, ako konanie vo veci samej, začali pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia. Okrem toho ani jedna z dvoch výnimiek, ktoré v tejto súvislosti stanovuje odsek 2 tohto článku, sa v predmetnej veci neuplatňuje. Jednak žaloba vo veci samej nebola podaná po nadobudnutí účinnosti dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a vykonávaní rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, ďalej len „Bruselský dohovor“) medzi dvoma dotknutými štátmi, pretože Česká republika nebola stranou tohto dohovoru v čase podania žaloby. Jednak príslušnosť rakúskych súdov nevyplývala v predmetnej veci z pravidiel o príslušnosti podľa pravidiel uvedených v kapitole II uvedeného nariadenia, ale z čisto vnútroštátneho pravidla o príslušnosti založeného na bydlisku žalobcu vo veci samej.

61 Po druhé česká vláda tvrdí, že aj keby sa ustanovenia nariadenia č. 44/2001 uplatňovali, v predmetnej veci by sa pred českými súdmi uplatnil článok 34 ods. 1 tohto nariadenia, ktorý stanovuje, že rozhodnutie sa neuzná, ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu.

62 Vzhľadom na odpoveď na otázky položené vnútroštátnym súdom uvedenú nižšie však nie je potrebné rozhodnúť o výhradách predložených českou vládou, ani všeobecnejšie o výklade ustanovení nariadenia č. 44/2001.

O prípustnosti prejudiciálnych otázok

- 63 Spolková krajina Horné Rakúsko tvrdí, že prejudiciálne otázky sú neprípustné z dvoch dôvodov.
- 64 V prvom rade nadmerná dĺžka uvedených otázok, ako aj okolnosť, že otázky uvádzajú veľký počet tvrdení a skutkových okolností, bráni formulovať jasné odpovede.
- 65 V tejto súvislosti však Súdny dvor konštatuje, že skutkové a právne okolnosti uvedené tak v odôvodnení rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ako aj v prejudiciálnych otázkach mu umožňujú vykonávať právomoc, ktorá je mu priznaná.
- 66 V druhom rade spolková krajina Horné Rakúsko tvrdí, že medzi situáciou vo veci samej a právom Spoločenstva neexistuje dostatočná spojitosť, takže prejudiciálne otázky majú umelý alebo hypotetický charakter.
- 67 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že otázka, či situácia ako vo veci samej patrí do pôsobnosti ustanovení Spoločenstva, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd, je hmotnoprávnou otázkou týkajúcou sa výkladu týchto ustanovení, takže prípadné pochybnosti, ktoré by v tejto súvislosti mohli existovať, nemôžu ovplyvniť prípustnosť prejudiciálnych otázok.
- 68 Z toho vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O určení ustanovení Spoločenstva, ktoré vyžadujú výklad

- 69 Vo svojom rozhodnutí vnútroštátny súd vyjadruje pochybnosti o súlade § 364a ABGB s právom Spoločenstva, pokiaľ ide o rozdielne zaobchádzanie zakotvené týmto ustanovením medzi podnikmi vlastniami zariadenia, ktorým bolo udelené správne povolenie v Rakúsku a proti ktorým nemôžu susedia podať žalobu, prípadne preventívnu, na zdržanie sa imisií, a podnikom, ktorý, tak ako ČEZ, vlastní zariadenie, v predmetnej veci jadrovú elektrárňu, ktorá má povolenie vydané príslušnými orgánmi iného členského štátu a proti ktorému možno takúto žalobu na zdržanie sa imisií podať.
- 70 V tejto súvislosti vnútroštátny súd konkrétnejšie identifikoval štyri ustanovenia Zmluvy ES, ktoré by mohli podľa jeho názoru brániť takémuto rozdielnemu zaobchádzaniu, a sice články 10 ES, 12 ES, 28 ES a 43 ES.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- 71 ČEZ, česká vláda, francúzska vláda, poľská vláda a Komisia uplatňujú bez toho, aby bol dotknutý ich postoj, ktorý okrem iného zaujali k štyrom uvedeným článkom Zmluvy ES, že sú relevantné rôzne ustanovenia Zmluvy ESAE a právnych úprav prijatých na jej základe, pokiaľ ide o problematiku vznesenú vnútroštátnym súdom.
- 72 Komisia, ktorá sa domnieva, že rozdielne zaobchádzanie vo veci samej je zakázané z dôvodu článku 12 ES, v tejto súvislosti najmä tvrdí, že zákaz diskriminácie založený na štátnej príslušnosti zakotvený v tomto článku predstavuje všeobecnú zásadu, ktorá sa uplatňuje aj v rámci Zmluvy ESAE, alebo že prinajmenšom skutočnosť, že ide o podnik, na ktorý sa vzťahuje táto Zmluva, svedčí v prospech uplatnenia článku 12 ES na tento

podnik. Najmä články 30 AE až 32 AE a smernica 96/29, ako aj článok 37 AE určujú, že situácia vo veci samej patrí do pôsobnosti Zmluvy ESAE.

73 Komisia na pojednávaní v tejto súvislosti tiež spresnila, že ak členský štát vylúči prípustnosť preventívnej žaloby na zdržanie sa imisií, keď je činnosť spôsobujúca imisie povolená správnym orgánom, tento členský štát nemôže povoliť takúto žalobu, keď predmetná činnosť pochádza z jadrovej elektrárne usadenej v inom členskom štáte, v ktorom jej bolo udelené správne povolenie. Takéto rozdielne zaobchádzanie nemožno odôvodniť najmä preto, že z existencie takéhoto povolenia možno na základe práva vyplývajúceho zo Zmluvy ESAE odvodiť, že bolo preskúmané dodržanie maximálnych hodnôt ionizujúceho žiarenia v kontexte bežnej prevádzky a je priebežne kontrolované.

74 Podľa českej vlády sa v predmetnej veci uplatňujú články 30 AE až 39 AE, ako aj články 7, 8 a 14 Dohovoru o jadrovej bezpečnosti. Preskúmanie povolenia na prevádzkovanie jadrovej elektrárne Temelín vydaného Štátnym úradom pre jadrovú bezpečnosť, ktorý je českým vnútroštátnym orgánom zriadeným podľa článku 8 uvedeného dohovoru, rakúskymi súdmi je v rozpore s ustanoveniami uvedenými vyššie a najmä s právomocami udelenými tomuto vnútroštátnemu orgánu a v dôsledku toho aj článku 192 AE. Zo všetkých týchto ustanovení vyplýva predovšetkým povinnosť vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o nimi vydané povolenia a uskutočnené kontroly.

75 Na pojednávaní ČEZ tvrdil, že skutočnosť, že rakúsky súd posudzuje správne povolenie vydané príslušným českým orgánom alebo bezpečnosť jadrovej elektrárne Temelín, zasahuje do právomocí Českej republiky, ktoré sú jej priznané Dohovorom o jadrovej bezpečnosti, a porušuje tým tento dohovor, ako aj zásadu lojálnosti stanovenú v článku 192 AE.

- 76 Poľská vláda sa domnieva, že články 30 AE až 39 AE, smernica 96/29, najmä jej článok 4 ods. 1 písm. a) a články 13, 44 a 45, ako aj Dohovor o jadrovej bezpečnosti, najmä jeho články 7, 14 a 15, stanovujú minimálny harmonizovaný štandard v oblasti limitov dávok ionizujúceho žiarenia, ktorý musí dodržiavať každá jadrová elektrárňa, aby mohla získať povolenie na prevádzku. Uvedené ustanovenia predpokladajú tiež pravidelné vykonávanie hodnotení bezpečnosti a overení prostredníctvom analýzy, sledovania, testovania a skúšok, a umožňujú tak Komisii, vďaka kontrolám *in situ* a informáciám, ktoré jej majú byť oznamované, ako aj susedným členským štátom, prostredníctvom konzultácií medzi zmluvnými stranami a sprístupňovania informácií, aby vykonávali hodnotenie činnosti jadrových elektrární. Za týchto podmienok musí vnútroštátny súd len overiť, či bolo ČEZ udelené povolenie na prevádzku jadrovej elektrárne Temelín, inak by porušil článok 192 AE.
- 77 Francúzska vláda, ktorá vstúpila do konania ako vedľajší účastník konania v ústnej fáze konania, uviedla, že v predmetnej veci treba zohľadniť články 30 AE až 32 AE, 33 AE, 35 AE, 37 AE a 38 AE a vykladať ich s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora, ako aj smernicu 96/29, ktoré majú konkrétne za cieľ vymedziť rámec umožňujúci ochrániť obyvateľstvo pred rizikom spojeným s jadrovými zariadeniami.
- 78 Uvedená vláda okrem toho zdôrazňuje, že podmienky prevádzky jadrovej elektrárne Temelín boli predmetom dôkladnej kontroly zo strany Komisie počas procesu pristúpenia a jej prevádzka nebola pri tejto príležitosti spochybnená. Tiež poukazuje na overenia uskutočnené Komisiou a na priaznivé stanovisko, ktoré Komisia vydala, ako bolo uvedené v bodoch 47 a 48 tohto rozsudku.
- 79 Podľa tejto vlády rámec zavedený Zmluvou ESAE bráni tomu, aby súd členského štátu mohol prevádzkovateľovi jadrovej elektrárne prevádzkovej v inom členskom štáte v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z právnej úpravy vychádzajúcej z uvedeného rámca uložiť, aby prispôsobil alebo ukončil činnosť tejto elektrárne.

- 80 Okrem toho francúzska a poľská vláda na pojednávaní uviedli, že zastávajú názor Komisie, podľa ktorého je zásada zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti zakotvená v článku 12 ES všeobecnou zásadou, ktorá sa tiež uplatňuje v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE. Podľa týchto vlád je táto zásada v predmetnej veci porušená rozdielnym zaobchádzaním vyplývajúcim z § 364a ABGB vo vzťahu k jadrovým elektrárniam, ktorým bolo vydané povolenie v inom členskom štáte než v Rakúskej republike v súlade s predpismi, ktoré sú predmetom minimálnej harmonizácie na úrovni Spoločenstva.

Posúdenie Súdny dvorom

- 81 Okolnosť, že vnútroštátny súd po formálnej stránke položil prejudiciálnu otázku s odkazom na určité ustanovenia práva Spoločenstva, nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol vnútroštátnemu súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, a to bez ohľadu na to, či v texte svojich otázok na ne odkázal alebo nie (pozri najmä rozsudky z 15. septembra 2005, Ioannidis, C-258/04, Zb. s. I-8275, bod 20 a citovanú judikatúru, ako aj z 21. februára 2006, Ritter-Coulais, C-152/03, Zb. s. I-1711, bod 29 a citovanú judikatúru). V tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru získať zo všetkých prvkov, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, prvky práva Spoločenstva, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu (pozri najmä rozsudok z 20. marca 1986, Tissier, 35/85, Zb. s. 1207, bod 9).
- 82 V predmetnej veci treba na úvod uviesť, že spor vo veci samej sa v podstate týka otázky, či môže byť vykonávaná priemyselná činnosť spočívajúca v prevádzkovaní elektrárne, a prípadne, aké technické podmienky možno takejto elektrárni uložiť z dôvodu imisíí alebo možných imisíí údajne postihujúcich pozemky ležiace v inom členskom štáte z dôvodu ich prípadného vystavenia ionizujúcemu žiareniu pochádzajúcemu z tejto elektrárne.

- 83 Taká priemyslová činnosť pritom vzhľadom na svoj samotný predmet v značnej miere spadá do oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE a je nesporné, že táto Zmluva okrem toho obsahuje súbor pravidiel týkajúcich sa práve ochrany obyvateľstva a životného prostredia pred ionizujúcim žiarením.
- 84 Okrem toho treba zdôrazniť, že Súdny dvor má podľa článku 234 ES a článku 150 AE rovnakú právomoc na účely výkladu ustanovení, ktoré patria do pôsobnosti Zmluvy ES a Zmluvy ESAE. Okolnosť, že vnútroštátny súd vec po formálnej stránke predložil podľa článku 234 ES a požiadal ho o výklad ustanovení Zmluvy ES, preto nebráni tomu, aby Súdny dvor uvedenému súdu poskytol všetky prvky, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, vrátane prípadov, keď tieto prvky patria do rámca Zmluvy ESAE a znamenajú, že Súdny dvor rozhoduje na základe právomoci, ktorú má podľa článku 150 AE (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. januára 1986, Hurd, 44/84, Zb. s. 29, body 1 a 14).
- 85 Okrem toho treba pripomenúť, že článok 305 ods. 2 ES výslovne stanovuje, že ustanovenia Zmluvy ES sa nedotýkajú ustanovení Zmluvy ESAE.
- 86 V predmetnej veci sa ukazuje, že preskúvanie zásad a konkrétnych ustanovení nachádzajúcich sa v Zmluve ESAE a niektorých aktov prijatých na základe tejto Zmluvy umožňuje, ako bude vysvetlené ďalej, odpovedať na otázky položené vnútroštátnym súdom.

O zásade zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE

O existencii uvedenej zásady

- 87 Treba pripomenúť, že článok 12 ES, na ktorý odkazuje tretia prejudiciálna otázka, zakazuje v oblasti pôsobnosti Zmluvy ES akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti.
- 88 Zmluva ESAE síce neobsahuje výslovné ustanovenie zodpovedajúce uvedenému článku Zmluvy ES, stále však platí, že ako už dávno zdôraznil Súdny dvor, zásada zakotvená v článku 12 ES tvorí súčasť „zásad“ Spoločenstva a že pravidlo vnútroštátneho zaobchádzania predstavuje jedno zo základných ustanovení práva Spoločenstva (pozri najmä rozsudok z 21. júna 1974, *Reyners*, 2/74, Zb. s. 631, body 15 a 24).
- 89 Uvedený článok 12, ktorý zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, je len osobitným vyjadrením všeobecnej zásady rovnosti, ktorá samotná je jednou zo základných zásad práva Spoločenstva (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 8. októbra 1980, *Überschär*, 810/79, Zb. s. 2747, bod 16, a z 19. marca 2002, *Komisija/Taliansko*, C-224/00, Zb. s. I-2965, bod 14).
- 90 Vzhľadom na uvedené by bolo zrejme v rozpore tak s účelom, ako aj s koherenciou Zmlúv, keby diskriminácia na základe štátnej príslušnosti, ktorá je v oblasti pôsobnosti Zmluvy ES zakázaná podľa článku 12 ES, ostala naopak tolerovaná v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE.

91 Preto treba uznať, že zásada zákazu akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti práva Spoločenstva, hoci je výslovne zakotvená v článku 12 ES, predstavuje všeobecnú zásadu, ktorá sa tiež uplatňuje v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE.

O existencii rozdielneho zaobchádzania z dôvodu štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE vo veci samej

92 Z judikatúry v prvom rade vyplýva, že predpisy rovnosti zaobchádzania medzi štátnymi príslušníkmi a cudzincami zakazujú nielen zjavnú diskrimináciu založenú na štátnej príslušnosti alebo, pokiaľ ide o spoločnosti, na mieste sídla, ale aj všetky skryté formy diskriminácie, ktoré pri uplatnení ďalších rozlišovacích kritérií v skutočnosti vedú k tomu istému výsledku (pozri najmä rozsudky z 13. júla 1993, *Commerzbank*, C-330/91, Zb. s. I-4017, bod 14, a *Komisija/Taliansko*, už citovaný, bod 15).

93 V tejto súvislosti z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že § 364a ABGB stanovuje, že proti podniku, ktorý vlastní priemyslové zariadenie umiestnené na rakúskom území, ktoré má správne povolenie príslušných rakúskych orgánov, nemôže byť v zásade podaná žaloba smerujúca k tomu, aby mu bolo na základe § 364 ods. 2 ABGB uložené zdržať sa imisií na susedné pozemky, ktoré uvedené zariadenie spôsobuje alebo môže spôsobiť. V takom prípade sa môže majiteľ pozemku, ktorý susedí s týmto zariadením, na súde domáhať len náhrady utrpenej škody, hoci táto škoda vyplýva z okolností, ktoré neboli zohľadnené v konaní o vydaní správneho povolenia.

94 § 364a ABGB teda vôbec nerozlišuje podľa presnej povahy priemyselnej činnosti prevádzkovej v zariadení, ktorému bolo takéto povolenie vydané, ani podľa okolností, ktoré boli zohľadnené v konaní o povolení.

- 95 Naopak vnútroštátny súd uvádza, že proti podniku, ktorý, tak ako ČEZ, vlastní priemyslové zariadenie umiestnené na území iného členského štátu, v ktorom mu orgány tohto štátu vydali všetky požadované úradné povolenia, môže byť podaná žaloba na zdržanie sa imisií na základe § 364 ods. 2 ABGB bez toho, aby sa mohol odvolávať na výnimku stanovenú v tejto súvislosti v § 364a ABGB.
- 96 Pritom platí, že podniky, ktoré prevádzkujú zariadenia umiestnené v inom členskom štáte než v Rakúskej republike, sú bežne podniky so sídlom v tomto inom členskom štáte.
- 97 Z toho vyplýva, že rozdielne zaobchádzanie na základe § 364 ods. 2 a § 364a ABGB na úkor zariadenia, ktorému bolo povolenie udelené v inom členskom štáte než v Rakúskej republike, vedie v skutočnosti k rovnakému výsledku ako rozdielne zaobchádzanie na základe štátnej príslušnosti.
- 98 V druhom rade, keďže je uvedené rozdielne zaobchádzanie na základe štátnej príslušnosti preukázané, treba určiť, či toto rozdielne zaobchádzanie patrí v predmetnej veci do oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE.
- 99 V tejto súvislosti treba uviesť, že aj keď platí, že Zmluva ESAE neobsahuje hlavu týkajúcu sa zariadení na výrobu jadrovej energie, nemení to nič na tom, že hlava II tejto Zmluvy nazvaná „Podpora pokroku v oblasti jadrovej energie“ obsahuje najmä kapitolu 3 nazvanú „Ochrana zdravia“, ktorej cieľom je zaisťiť ochranu zdravia obyvateľstva v sektore jadrovej energie (pozri najmä rozsudok z 29. marca 1990, Grécko/Rada, C-62/88, Zb. s. I-1527, bod 17).

100 Súdny dvor niekoľkokrát rozhodol, že výklad ustanovení uvedenej kapitoly 3 má byť široký, aby bol vhodný na zaistenie ich potrebného účinku (pozri najmä rozsudok z 10. decembra 2002, Komisia/Rada, C-29/99, Zb. s. I-11221, bod 78). Práve preto Súdny dvor, ktorý uviedol, že uvedená kapitola 3 vykonáva článok 2 písm. b) AE, na základe ktorého Spoločenstvo „zavádza jednotné normy bezpečnosti na ochranu zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov, a zabezpečuje ich uplatňovanie“, najmä rozhodol, že je zrejmé, že takúto ochranu nie je možné dosiahnuť bez kontroly zdrojov škodlivého žiarenia (pozri rozsudok Komisia/Rada, už citovaný, bod 76).

101 V bode 72 už citovaného rozsudku Komisia/Rada Súdny dvor, ktorý mal rozhodnúť o rozsahu právomoci Spoločenstva na účely uzavretia Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, rozhodol, že Spoločenstvo disponuje právomocou, ktorú zdieľa s uvedenými členskými štátmi, aby prijalo podľa článku 15 uvedeného dohovoru vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby vystavenie pracovníkov a verejnosti ionizujúcemu žiareniu zapríčinenému jadrovým zariadením bolo pri všetkých prevádzkových stavoch udržiavané na najnižšej racionálne dosiahnuteľnej úrovni a aby nijaký jednotlivец nebol vystavený pôsobeniu ionizujúceho žiarenia z jadrového zariadenia, ktoré prekračuje základné limity ožiarovania.

102 V bode 82 tohto rozsudku Komisia/Rada Súdny dvor tiež pripomenul, že sa z jeho skoršej judikatúry odvodzuje, že pri vymedzení právomoci Spoločenstva nie je vhodné robiť umelý rozdiel medzi ochranou zdravia obyvateľstva a bezpečnosťou zdrojov ionizujúceho žiarenia. Z toho Súdny dvor najmä odvodil, že Spoločenstvo má tiež určitú vonkajšiu právomoc v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú články 7, 14 a 16 až 19 Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, ktoré sa týkajú režimu povoľovania výstavby a prevádzky jadrových elektrární, hodnotenia a kontroly bezpečnosti, protihavarijných opatrení, výberu lokality, projektov a výstavby, ako aj ich prevádzky.

103 Súdny dvor najmä rozhodol, pokiaľ ide o článok 7 Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, že aj keď platí, že Zmluva ESAE nepriznáva Spoločenstvu právomoc povoliť výstavbu alebo prevádzku jadrových zariadení, Spoločenstvo má na základe článkov 30 AE až

32 AE normatívnu právomoc na to, aby na účely ochrany zdravia vytvorilo systém povoľovania, ktorý majú členské štáty uplatňovať. Takýto legislatívny akt je totiž opatrením dopĺňujúcim základné normy uvedené v článku 30 AE (rozsudok Komisia/Rada, už citovaný, body 88 a 89).

104 Pri výklade článku 37 AE, ktorý je ustanovením uplatňujúcim sa na účely zabránenia rádioaktívnej kontaminácii vody, pôdy alebo ovzdušia iného členského štátu, Súdny dvor najmä rozhodol, že uvedený článok sa má vykladať v tom zmysle, že všeobecné údaje plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu sa musia predložiť Komisii predtým, než príslušné orgány dotknutého členského štátu povolia toto zneškodnenie. Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil veľmi veľkú váhu usmernení, ktoré po porade s odborníkmi môže Komisia dať dotknutému členskému štátu a ktoré má mať tento členský štát možnosť detailne preskúmať za takých podmienok, aby sa podnety Komisie mohli zohľadniť pred vydaním povolenia (rozsudky z 22. septembra 1988, Saarland a i., 187/87, Zb. s. 5013, body 12 až 16, ako aj z 12. apríla 2005, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-61/03, Zb. s. I-2477, bod 39).

105 Z uvedeného vyplýva, že vydávanie úradných povolení na výstavbu a prevádzkovanie jadrových zariadení, pokiaľ ide o ich aspekty súvisiace s ochranou zdravia pred rizikami vyplývajúcimi z ionizujúceho žiarenia pre obyvateľstvo, patrí do oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE.

106 Cieľom žaloby v konaní vo veci samej je určiť, či účinky, ktoré sú alebo môžu byť spôsobené súčasným alebo budúcim ionizujúcim žiarením pochádzajúcim z jadrovej elektrárne Temelín, odôvodňujú, aby bez ohľadu na povolenia vydané tejto elektrárni bolo spoločnosti ČEZ uložené, aby túto elektráreň prispôsobila alebo dokonca zastavila jej prevádzku s cieľom predchádzať alebo zabrániť takýmto účinkom alebo rizikám.

- 107 Z toho vyplýva, že rozdielne zaobchádzanie uvedené v bode 97 tohto rozsudku patrí, pokiaľ ide o takú žalobu, ako vo veci samej, do oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE.

O existencii odôvodnenia

- 108 Podľa judikatúry Súdneho dvora nepostačuje konštatovanie uvedené v bode 107 tohto rozsudku na to, aby bolo možné dospieť k záveru o nezlučiteľnosti uvedených vnútroštátnych predpisov so zákazom diskriminácie na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE. Treba tiež skúmať, či skutočnosť, že § 364a ABGB neumožňuje zohľadniť úradné povolenia vydané jadrovým zariadeniam nachádzajúcim sa na území iných členských štátov, než je Rakúska republika, a že vo vzťahu k týmto posledným uvedeným povoleniam sa uplatňujú len ustanovenia § 364 ods. 2 ABGB, môže byť odôvodnená objektívnymi dôvodmi nezávislými od štátnej príslušnosti a je v tomto prípade primeraná vo vzťahu k legitímne sledovanému cieľu (pozri v tomto zmysle v súvislosti s článkom 12 ES najmä rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 20; rozsudok z 5. júna 2008, Wood, C-164/07, Zb. s. I-4143, bod 13, a zo 16. decembra 2008, Huber, C-524/06, Zb. s. I-9705, bod 75).
- 109 Pokiaľ ide na jednej strane o otázky vyplývajúce z písmena b) prvej a druhej prejudiciálnej otázky, stačí uviesť, že vôľu rakúskeho zákonodarcu zohľadniť záujmy tuzemských hospodárskych subjektov s vylúčením záujmov hospodárskych subjektov so sídlom v iných členských štátoch nemožno prijať ako odôvodnenie rozdielneho zaobchádzania vyplývajúceho z právnych predpisov dotknutých vo veci samej. Tieto ciele okrem toho, že nemôžu odôvodniť obmedzenie základných zásad slobodného pohybu tovaru a slobodného poskytovania služieb (pozri najmä rozsudky z 28. apríla 1998, Decker, C-120/95, Zb. s. I-1831, bod 39, a Kohll, C-158/96, Zb. s. I-1931, bod 41), nemôžu odôvodniť ani diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE.

- 110 Pokiaľ ide na druhej strane o odôvodnenie, ktoré možno odvodiť z ochrany života alebo zdravia uvedené vnútroštátnym súdom, alebo tiež z ochrany životného prostredia alebo vlastníckeho práva, na ktoré sa odvoláva spolková krajina Horné Rakúsko, ani v tomto prípade sa nezdá, že by mohli odôvodniť také rozdielne zaobchádzanie, ako vo veci samej, medzi úradnými povoleniami vydanými rakúskymi orgánmi priemyselným zariadeniam nachádzajúcim sa v Rakúsku a úradnými povoleniami vydanými jadrovej elektrárni nachádzajúcej sa v inom členskom štáte príslušnými orgánmi tohto štátu.
- 111 V tejto súvislosti treba v prvom rade zdôrazniť, že ako vyplýva zo štvrtého odseku preambuly Zmluvy ESAE, signatári tejto Zmluvy „[sa usilovali] vytvoriť záruky potrebné pre vylúčenie každého ohrozenia života a zdravia obyvateľstva“. Článok 2 písm. b) AE ďalej uvádza, že na účely splnenia svojho poslania má Spoločenstvo za podmienok stanovených uvedenou Zmluvou „zavádza[ť] jednotné normy bezpečnosti na ochranu zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov, a zabezpeč[ovať] ich uplatňovanie“.
- 112 Tieto podmienky, ktoré sú spresnené v článkoch 30 AE až 39 AE a nachádzajú sa v kapitole 3 hlavy II Zmluvy ESAE, majú ako Súdny dvor už uviedol, zabezpečiť jednotnú a účinnú ochranu zdravia a bezpečnosti verejnosti proti nebezpečenstvám pochádzajúcim z ionizujúcich žiarení bez ohľadu na ich zdroj a bez ohľadu na skupiny osôb vystavené tomuto žiareniu (rozsudok zo 4. októbra 1991, Parlament/Rada, C-70/88, Zb. s. I 4529, body 13 a 14).
- 113 Články 30 AE a 31 AE najmä stanovujú, že Spoločenstvo prijme po získaní stanoviska skupiny expertov základné normy na ochranu zdravia verejnosti proti nebezpečenstvám pochádzajúcim z ionizujúcich žiarení.
- 114 Ako vyplýva z článku 33 prvého odseku AE, každý členský štát vydá vhodné právne a správne predpisy na účely dodržania základných noriem stanovených Spoločenstvom. Druhý odsek tohto článku však Komisii zveruje právomoc vydávať vhodné odporúčania

na zosúladienie ustanovení platných v tejto oblasti na území členských štátov. Ako spresnil Súdny dvor, túto právomoc vydávať odporúčania možno najmä vykonávať vo vzťahu k tým aspektom, ktoré súvisia s koncepciou a výstavbou, ako aj prevádzkou jadrového zariadenia, ktoré umožnia zaistiť dodržiavanie základných noriem. Členské štáty sú okrem toho povinné prispievať k vypracovávaniu týchto odporúčaní poskytovaním informácií uvedených v článku 33 treťom odseku AE (rozsudok Komisia/Rada, už citovaný, bod 105).

- 115 Uvedené základné normy, ktoré sa majú riadiť najmä zásadou optimalizácie ochrany (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. novembra 1992, Komisia/Belgicko, C-376/90, Zb. s. I-6153, bod 27) a ktoré boli viackrát zmenené, aby zohľadnili vývoj vedeckého poznania v oblasti radiačnej ochrany, sú stanovené v smernici 96/29.
- 116 Ako vyplýva z bodov 23 až 34 tohto rozsudku, smernica 96/29 obsahuje aj rôzne ustanovenia týkajúce sa režimov povoľovania, overovania, inšpekcií a zásahov v prípade rádiologickej havárie, ktoré majú členské štáty prijať v súvislosti s nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia pre obyvateľstvo.
- 117 V druhom rade treba zdôrazniť, že právna úprava nachádzajúca sa v Zmluve ESAE v oblasti ochrany zdravia sa neobmedzuje na úpravu vydávania základných noriem, ale zahŕňa tiež dôležitú časť týkajúcu sa kontroly dodržiavania základných noriem, ako aj monitorovania rádioaktivity v ovzduší, vode a pôde.
- 118 Ustanovenia kapitoly 3 hlavy II uvedenej Zmluvy v podstate vytvárajú usporiadaný celok, ktorý priznáva Komisii dosť rozsiahle právomoci v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred rizikami rádioaktívnej kontaminácie (pozri rozsudky Saarland a i., už citovaný, bod 11, ako aj Komisia/Rada, už citovaný, bod 79).

- 119 To je najmä cieľ článkov 35 AE až 38 AE, ktoré, ako už Súdny dvor skôr uviedol, najmä, priznávajú Komisii významné právomoci (rozsudok Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaný, bod 35).
- 120 Preto článok 35 AE členským štátom ukladá povinnosť vybudovať zariadenia potrebné na uskutočňovanie nepretržitého sledovania úrovne rádioaktívnej kontaminácie vzduchu, vody a pôdy a zabezpečiť dodržiavanie základných noriem.
- 121 Komisii je na základe druhého odseku tohto článku 35 AE priznané právo vstupu do takýchto kontrolných zariadení, aby mohla overovať ich prevádzku a účinnosť. Článok 36 AE okrem toho stanovuje, že príslušné orgány majú povinnosť Komisii periodicky oznamovať informácie o kontrolách podľa článku 35 AE tak, aby bola informovaná o úrovni rádioaktivity, ktorej je vystavená verejnosť.
- 122 Ako teda vyplýva z bodu 47 tohto rozsudku, Komisia vykonala v Temelíne v priebehu rokov 2004 a 2005 kontroly podľa článku 35 AE.
- 123 Ako bolo pripomenuté v bode 104 tohto rozsudku, cieľom článku 37 AE je zabrániť možnosti rádioaktívnej kontaminácie vody, pôdy alebo vzdušného priestoru iného členského štátu. Podľa tohto ustanovenia treba Komisii predkladať všeobecné údaje týkajúce sa plánov zneškodňovania rádioaktívnych odpadov predtým, než príslušné orgány dotknutého členského štátu povolia toto zneškodnenie, aby mohol uvedený členský štát podrobne preskúmať usmernenia, ktoré po porade s odborníkmi môže Komisia tomuto členskému štátu dať za takých podmienok, aby sa podnety Komisie mohli zohľadniť pred vydaním povolenia.

- 124 Súdny dvor v tomto ohľade už zdôraznil význam úlohy, ktorú zohráva v danej oblasti Komisia, ktorá jediná má celkový obraz o vývoji činnosti v jadrovom odvetví na celom území Spoločenstva (rozsudok Saarland a i., už citovaný, body 12 a 13).
- 125 Ako bolo uvedené v bode 48 tohto rozsudku, Komisia v súlade s článkom 37 AE vydala stanovisko z 24. novembra 2005, v ktorom táto inštitúcia dospela k záveru, že implementácia plánu likvidácie rádioaktívneho odpadu v akejkoľvek forme, pochádzajúceho z úprav v lokalite jadrovej elektrárne Temelín, by pri bežnej prevádzke i v prípade nehody, ktorej druh a rozsah sa uvádza vo všeobecných podmienkach, nevedla k rádioaktívnemu znečisteniu, ktoré by z hľadiska zdravia a zamorenia vody, pôdy a vzdušného priestoru iného členského štátu bolo významné.
- 126 Napokon článok 38 AE priznáva Komisii právomoc adresovať členským štátom odporúčania týkajúce sa úrovne rádioaktívnej kontaminácie vzduchu, vody a pôdy a v nutných prípadoch vydať smernicu, ktorou bude od dotknutého členského štátu žiadať, aby v lehote ňou stanovenej prijal všetky potrebné opatrenia na zabránenie porušovania základných noriem a zabezpečenie dodržiavania právnych predpisov. Ak príslušný štát nedosiahne v stanovenej lehote súlad so smernicou Komisie, môže Komisia alebo ktorýkoľvek dotknutý členský štát bezodkladne bez ohľadu na články 141 AE a 142 AE predložiť záležitosť Súdnemu dvoru.
- 127 V treťom rade treba pripomenúť, že tak Európske spoločenstvo pre atómovú energiu, ako aj jeho členské štáty sú stranami Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, ktorý podľa svojho článku 1 bodu ii) má najmä za cieľ „ustanoviť a udržať účinnú ochranu v jadrových zariadeniach proti potenciálnemu radiačnému riziku s cieľom chrániť jednotlivcov, spoločnosť a životné prostredie pred škodlivými účinkami ionizujúceho žiarenia z týchto zariadení“.

- 128 V tejto súvislosti článok 15 uvedeného dohovoru stanovuje, že každá zo zmluvných strán vykonáva príslušné kroky na zabezpečenie toho, aby vystavenie pracovníkov a verejnosti ionizujúcemu žiareniu zapríčinenému jadrovým zariadením bolo pri všetkých prevádzkových stavoch udržiavané na najnižšej racionálne dosiahnuteľnej úrovni.
- 129 Okrem toho preambula uvedeného dohovoru potvrdzuje v bode iii), že „zodpovednosť za jadrovú bezpečnosť zostáva záležitosťou štátu, ktorého zákonodarstvu jadrové zariadenie podlieha“, zatiaľ čo podľa článku 7 ods. 2 tohto dohovoru každá zo zmluvných strán vytvára najmä legislatívny a regulačný rámec, ktorý zahŕňa systém udeľovania licencií vzťahujúcich sa na jadrové zariadenia a na zákaz prevádzky jadrového zariadenia bez licencie, systém dozorných inšpekcií a hodnotenia jadrových zariadení na zabezpečenie dodržiavania príslušných predpisov a podmienok licencií, ako aj uplatňovanie príslušných predpisov a podmienok licencií.
- 130 V štvrtom rade treba pripomenúť, že, ako bolo zdôraznené v bodoch 45 a 46 tohto rozsudku, v rámci rokovaní, ktoré viedli k pristúpeniu desiatich nových členských štátov k Únii 1. mája 2004, boli otázky týkajúce sa bezpečnosti jadrových elektrární nachádzajúcich sa v týchto štátoch, vrátane jadrovej elektrárne Temelín, posúdené Komisiou a boli vypracované odporúčania Spoločenstva s cieľom vylepšiť tieto elektrárne tak, aby sa dosiahla úroveň jadrovej bezpečnosti porovnateľná s úrovňou existujúcou v Únii, pokiaľ ide o porovnateľné reaktory, pričom účinné vykonanie týchto opatrení bolo potom Komisiou a Radou monitorované.
- 131 Rovnako treba zdôrazniť, že v prípade zlyhania systému ochrany zavedeného podľa Zmluvy ESAE môžu členské štáty podniknúť rôzne opatrenia, aby prijali nápravné opatrenia, ktoré by mohli byť v tomto smere nevyhnutné.

- 132 Najprv článok 32 AE priznáva každému členskému štátu právo navrhnúť zmeny a doplnky základných noriem stanovených podľa článku 30 AE a 31 AE, ktoré je Komisia povinná v tomto prípade preskúmať.
- 133 Ďalej podľa článku 142 AE môže každý členský štát, ktorý sa domnieva, že iný členský štát nespĺnil povinnosť, ktorá vyplýva zo Zmluvy ESAE, predložiť vec Súdnemu dvoru. V naliehavom prípade opísanom v článku 38 AE môže byť vec predložená Súdnemu dvoru okamžite.
- 134 Napokon články 145 AE až 149 AE stanovujú, rovnako ako príslušné ustanovenia Zmluvy ES, mechanizmy súdneho preskúmania týkajúce sa tak zákonnosti aktov Rady a Komisie, ako aj prípadov, keď takéto inštitúcie v rozpore so Zmluvou ESAE nerozhodne.
- 135 Za týchto podmienok treba konštatovať, že ak členský štát prijal vnútroštátne ustanovenie, ktoré tak ako § 364a ABGB bráni, ako vysvetľuje vnútroštátny súd, podať žalobu na zdržanie sa imisií, pokiaľ sú imisie alebo údajné riziko imisií spôsobené priemyslovým zariadením, ktoré má správne povolenie, uvedený členský štát nemôže v zásade vylúčiť z pôsobnosti tohto ustanovenia povolenia vydané jadrovým zariadeniam nachádzajúcim sa v iných členských štátoch a odôvodňovať takéto vylúčenie snahou chrániť život, zdravie obyvateľstva, životné prostredie alebo vlastnícke právo.
- 136 Takéto vylúčenie totiž vôbec nezohľadňuje skutočnosť, že práve normatívny rámec Spoločenstva, ako je opísaný v bodoch 111 až 134 tohto rozsudku, do kontextu ktorého takéto povolenia čiastočne patria, zásadným spôsobom prispieva k zaisteniu takejto ochrany. Preto nemožno uvedené vylúčenie kvalifikovať ako nevyhnutné na uvedené účely ochrany, a nemožno sa teda ani domnievať, že spĺňa požiadavku primeranosti.

O povinnosti vykladať vnútroštátne právo spôsobom, ktorý zaistí súlad tohto práva s právom Spoločenstva

- 137 Ako vyplýva najmä z písmena f) prvej otázky, písmena f) druhej otázky, písmena d) tretej otázky a písmena c) štvrtej otázky, vnútroštátny súd sa pýta tiež na dôsledky, ktoré môžu vyplývať z prípadného nesúladu výkladu právnej úpravy v konaní vo veci samej, ktorý v súčasnosti zastávajú vnútroštátne súdy, s právom Spoločenstva.
- 138 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry rozvinutej v súvislosti s článkom 10 ES, ktorá sa však uplatňuje tiež vo vzťahu k článku 192 AE, sa povinnosť členských štátov podľa uvedených ustanovení prijať všetky primerané opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy vyplývajúce z práva Spoločenstva vzťahuje na všetky orgány členských štátov vrátane súdnych orgánov v rozsahu ich právomocí. Vnútroštátny súd je tiež povinný vykladať vnútroštátny zákon, ktorý má uplatniť, v maximálne možnej miere v súlade s požiadavkami práva Spoločenstva. Ak nie je takýto konformný výklad možný, vnútroštátny súd je povinný v plnom rozsahu uplatniť právo Spoločenstva a chrániť práva, ktoré toto právo Spoločenstva priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatní žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by bolo v rozpore s právom Spoločenstva (pozri najmä rozsudky zo 4. februára 1988, Murphy a i., 157/86, Zb. s. 673, bod 11, ako aj z 26. septembra 2000, Engelbrecht, C-262/97, Zb. s. I-7321, body 38 až 40).
- 139 Vzhľadom na uvedené treba na položené otázky odpovedať tak, že zásade zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE odporuje uplatnenie takej právnej úpravy členského štátu, ako vo veci samej, na základe ktorej možno proti podniku, ktorý má požadované úradné povolenia na prevádzku jadrovej elektrárne nachádzajúcej sa na území iného členského štátu, podať žalobu smerujúcu k tomu, aby mu bolo uložené zdržať sa imisií alebo možných imisií na

susedné pozemky, ktoré toto zariadenie spôsobuje, zatiaľ čo proti podnikom, ktoré využívajú priemyselné zariadenie nachádzajúce sa v členskom štáte príslušného súdu a ktorým v tomto štáte bolo udelené úradné povolenie, takúto žalobu nemožno podať a tieto podniky sú vystavené len žalobe na náhradu škody spôsobenej na susednom pozemku.

140 Treba tiež odpovedať, že vnútroštátny súd má vykladať vnútroštátny zákon, ktorý má uplatniť, v maximálne možnej miere v súlade s požiadavkami práva Spoločenstva. Ak nie je takýto konformný výklad možný, vnútroštátny súd je povinný v plnom rozsahu uplatniť právo Spoločenstva a chrániť práva, ktoré právo Spoločenstva priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatní žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by bolo za okolností veci samej v rozpore s právom Spoločenstva.

O trovách

141 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Zásade zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti v oblasti pôsobnosti Zmluvy ESAE odporuje uplatnenie takej právnej úpravy členského štátu, ako vo veci samej, na základe ktorej možno proti podniku, ktorý má požadované úradné povolenia na prevádzku jadrovej elektrárne nachádzajúcej sa na území iného členského štátu, podať žalobu smerujúcu k tomu, aby mu**

bolo uložené zdržať sa imisií alebo možných imisií na susedné pozemky, ktoré toto zariadenie spôsobuje, zatiaľ čo proti podnikom, ktoré využívajú priemyselné zariadenie nachádzajúce sa v členskom štáte príslušného súdu a ktorým v tomto štáte bolo vydané úradné povolenie, takúto žalobu nemožno podať a tieto podniky sú vystavené len žalobe na náhradu škody spôsobenej na susednom pozemku.

- 2. Vnútroštátny súd má vykladať vnútroštátny zákon, ktorý má uplatniť, v maximálne možnej miere v súlade s požiadavkami práva Spoločenstva. Ak nie je takýto konformný výklad možný, vnútroštátny súd je povinný v plnom rozsahu uplatniť právo Spoločenstva a chrániť práva, ktoré právo Spoločenstva priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatní žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by bolo za okolností veci samej v rozpore s právom Spoločenstva.**

Podpisy